

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 12.01.1960, sp. zn. 4 Tz 46/59, ECLI:CZ:NS:1960:4.TZ.46.1959.1

Číslo: 27/1960

Právní věta:

V případě, kdy již z výsledků dokazování v přípravném řízení je dostatečně prokázáno, že mezi jednáním obžalovaného a nastalým škodlivým následkem není dána příčinná souvislost, a že tudíž obžalovaný se nedopustil zažalovaných trestných činů, ani jiného trestného činu nebo přestupku, jsou dány dostatečné důvody, aby soud při předběžném projednání obžaloby trestní stíhání zastavil. Předběžné projednání obžaloby je i v takovém případě nástrojem vzájemné prověrky práce orgánů činných v trestním řízení a nevyužití této instituce znamená porušení socialistické zákonnosti, která vyžaduje, aby nevinní občané nebyli stavěni před soud.

Soud: Nejvyšší soud ČSR

Datum rozhodnutí: 12.01.1960

Spisová značka: 4 Tz 46/59

Číslo rozhodnutí: 27

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Dokazování, Jednotná zemědělská družstva, Obhájce, Obžaloba, Odpovědnost trestní, Předběžné projednání obžaloby, Příčinná souvislost, Trestní stíhání, Zavinění, Zproštění obžaloby

Předpisy: 86/1950 Sb. § 135

§ 242

§ 246 64/1956 Sb. § 2

§ 293

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Obžaloba vinila skladníka JZD, že v době od 9. února 1959 do 3. dubna 1959 ztěžoval provoz JZD tím, že nedbalým a neodborným uskladněním jetelového semena zavinil zkázu 2 q tohoto semene v hodnotě 2000 Kčs.

Lidový soud v Havlíčkově Brodě odsoudil obžalovaného k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání sedmi měsíců za trestné činy poškozování provozu podle § 135 odst. 1 tr. zák. a za poškození majetku v socialistickém vlastnictví podle § 246 odst. 1 tr. zák.

Krajský soud v Jihlavě zamítl opožděně podané odvolání obžalovaného.

Nejvyšší soud ke stížnosti pro porušení zákona podané předsedou Nejvyššího soudu zrušil rozsudek lidového soudu a obžalovaného podle § 242 písm. a) tr. ř. obžaloby zprostil. V důsledku toho zrušil i všechna usnesení na rozsudek lidového soudu navazující.

Z odůvodnění:

Nejvyšší soud přezkoumal souzenou věc v rozsahu uvedeném v § 293 odst. 1 tr. ř. a shledal, že napadeným rozsudkem byl – jak též uvádí stížnost pro porušení zákona – porušen zákon v ustanoveních § 2 odst. 8, § 242 písm. a) tr. ř. a v § 246 odst. 1 tr. zák. a § 135 odst. 1 tr. zák.

Lidový soud sice v napadeném rozsudku uvádí obhajobu obžalovaného, že uskladnil jetelové semeno způsobem, který mu poradil vedoucí rostlinné výroby JZD, že neměl dostatek skladovacího prostoru, aby mohl semeno řádně prosušit, a že semeno již před uskladněním bylo špatné a znečištěné. Lidový soud však k této obhajobě obžalovaného blíže při hodnocení důkazů nepřihlížel a uvedl nesprávně, že se obžalovaný větších skladovacích prostorů nedožadoval, a že nehlásil představenstvu družstva, nýbrž jen skupináři, že semeno je příliš vlhké.

Lidový soud nepřihlédl též k svědeckým výpovědím členů JZD a předsedy JZD, kteří shodně s obhajobou obžalovaného potvrdili, že rostlinář doporučil obžalovanému, aby ponechal semeno v pytlích a v pytlích je převracel, což výslovně uvádí i sám rostlinář.

Lidový soud nepřihlédl k další závažné skutečnosti uváděné nejen obžalovaným, ale i svědky, že po vymláčení vypadalo semeno jako suché, ježto bylo namrzlé, zejména však nebyla patrna plíseň, kterou již bylo semeno v té době, tedy před jeho uskladněním, zachváčeno.

Velmi závažná však je pro posouzení viny obžalovaného okolnost, že totiž družstvo mělo málo skladovacích prostorů, jak to potvrdil agronom STS ve shodě s výpovědí obžalovaného. Také této skutečnosti lidový soud nevěnoval pozornost, ačkoliv stejně jako ostatní okolnosti již naznačené, není bez významu pro posouzení otázky, zda obžalovaný učinil vše, co za daných okolností mohl učinit, aby přešel zkáze jetelového semene, zejména zda po projednání způsobu uskladnění semene s vedoucím rostlinné výroby mohl se zřetelem k nedostatku skladovacího prostoru předpokládat, že jím prováděné uskladnění jetelového semene dostačí k tomu, aby se semeno nezničilo popř. neznehodnotilo tak, že by nebylo použitelné k osevu, či zda naopak vzhledem k těmto okolnostem a svým osobním poměrům jako zkušený zemědělec mohl vědět, že svým jednáním jetelové semeno znehodnotí a zda tomu mohl zabránit.

Lidový soud však zvláště neuvážil okolnost, zda mezi jednáním obžalovaného a znehodnocením semene byla dána příčinná souvislost, tj. zda právě jednáním obžalovaného, tj. způsobem, jakým jetelové semeno uskladnil, došlo k takovému znehodnocení semene, že bylo k setí nepoužitelné.

V tomto směru vůbec nepřihlížel lidový soud k odbornému posudku ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského. Podle tohoto posudku bylo semeno zapleveleno 50 % jitrocelem a 1 % zvláště obtížnou knotovkou, ačkoliv norma připouští toliko 2 % plevele. Kromě toho byla snížena klíčivost semene tak, že nebylo použitelné ani z tohoto důvodu k setbě. Tento stav zde byl podle tohoto posudku, potvrzeného i svědectvím agronoma STS, již v době před předáním jetelového semene obžalovanému k uskladnění.

Pokud jde o klíčivost semene se v citovaném posudku ústavu výslovně uvádí, že silně poklesla již v slámě. V posudku se dále zdůrazňuje, že i při odborném sušení byla by bývala jeho osivová hodnota nízká. Přitom by bylo semeno ve stavu po výmlatě vyžadovalo sušení a uskladnění v suché, vytápěné, vyvětrané místnosti, jakou obžalovaný k dispozici neměl. V tomto směru je též příznačné, že část jetelového semene byla uskladněna nějaký čas po výmlatu v lihovaru odbornějším způsobem a ani to

nevedlo k jeho zhodnocení nebo alespoň k částečné jeho záchraně - jak o tom svědčí výpověď svědka, který pracuje v lihovaru.

Z těchto důkazů zcela nepochybných, pokud jde o jejich průkaznost, vyplývá jednoznačně, že jetelové semeno bylo již před jeho předáním obžalovanému fakticky nepoužitelné, že tedy mezi jednáním obžalovaného a škodlivým následkem není příčinné souvislosti, takže nelze dospět k závěru, že obžalovaný následek způsobil. Nepřichází v úvahu ani zavinění obžalovaného, byť i jen z nedbalosti.

Jen proto, že lidový soud všechny závažné okolnosti v jejich souvislostech nehodnotil, mohl dospět k jiným závěrům a uznat obžalovaného vinným. Tím porušil zákon v ustanovení § 2 odst. 8 tr. ř., což vedlo i k porušení zákona v ustanovení § 242 písm. a) tr. ř. a ve svých důsledcích k porušení zákona v ustanoveních § 135 odst. 1 a § 246 odst. 1 tr. zák.

Pochybení lidového soudu je tím závažnější, že již výsledky dokazování provedeného v přípravném řízení, kde byl též vykonán důkaz zmíněným odborným posudkem ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského - dostačovaly k závěru, že mezi jednáním obžalovaného a nastalým škodlivým následkem není dána příčinná souvislost, a že tudíž obžalovaný se nedopustil zažalovaných trestných činů, ani jiného trestného činu nebo přestupku, pročež byly dány dostatečné důvody, aby soud při předběžném projednání obžaloby trestní stíhání zastavil.

Za tohoto stavu, kdy připustil soud, aby obžalovaný byl postaven před soud, porušil tím zásadu vzájemné prověrky práce orgánů činných v trestním řízení.

Ježto při správném posouzení zjištěných okolností případu vyplývá jednoznačný závěr, že se obžalovaný trestných činů za vinu mu kladených ani jiných trestných činů nebo přestupků nedopustil (že tedy jeho jednáním nebyl trestný čin nebo přestupek vůbec spáchán), bylo nutno napadený rozsudek zrušit a obžalovaného až v tomto stadiu trestního řízení obžaloby zprostit.